

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فنون دوازدهم
درس دهم
(سبک شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی)

تهیه کننده: شورانگیز مرتضوی
ناحیه یک آموزش و پرورش استان خوزستان
دبیرستان حضرت زهرا(س)

و

دبیرستان مهر

بررسی سبک شناسی ادبیات معاصر
در دو دوره:

بعد از انقلاب
اسلامی

شعر

نثر

قبل از انقلاب
اسلامی

شعر

نثر

بررسی شعر قبل از انقلاب اسلامی

سطح زبانی:

- ۱- ورود واژه ها و ترکیب های جدید به شعر
- ۲- باز بودن دست شاعر برای استفاده کردن از لغات
- ۳- سادگی و روانی شعر

سطح ادبی:

- ۱- کاربرد فراوان قالب نیمایی و سپید
- ۲- مساوی نبودن طول مصراعها
- ۳- پسندیده بودن ابهام و معنی گریزی
- ۴- بهره گیری از تشبیه، استعاره و تصاویر جدید
- ۵- گرایش زیاد به سمبل و نماد در تصاویر شعری
- ۶- انتخاب موسیقی شعر متناسب با لحن طبیعی گفتار
- ۷- جهت بخشیدن به فرم شعر

سطح فکری:

- ۱- زمینی بودن معشوق
- ۲- مخاطب بودن مردم عادی در شعر
- ۳- تنوع موضوعات شعر
- ۴- زمینی و مادی بودن سطح تفکر شاعران
- ۵- به کارگیری لحن های صمیمانه و متواضعانه در شعر
- ۶- کاربرد کم مدح و ذم و هجو

بررسی نثر قبل از انقلاب اسلامی

سطح زبانی:

- ۱- کاربرد واژه های بیگانه
- ۲- عامیانه نویسی
- ۳- فراوانی حذف فعل ها
- ۴- به هم ریختگی ساختار جملات
- ۵- استفاده از جملات و فعل های کوتاه

سطح ادبی:

- ۱- توصیف عینی، کوتاه و بیرونی پدیده ها و اشخاص
- ۲- استفاده از قالب ها و ساختارهای گوناگون در داستان نویسی
- ۳- وجود سبک های مختلف: جمالزاده، هدایت و ...

سطح فکری:

- ۱- تنوع و گوناگونی موضوعات و گوناگونی در نوشتن انواع رمان: تاریخی، سیاسی، علمی و ...
- ۲- حضور صریح و آشکار مکاتب فلسفی و ادبی قرن های ۱۹ و ۲۰ اروپا در داستان نویسی
- ۳- حضور اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری در داستان نویسی

تکلیف: در متن زیر، کدام ویژگی های زبانی نثر قبل از انقلاب محسوس تر است؟

« دختر درست در مقابل من واقع شده بود، ولی به نظر می آمد که هیچ متوجه اطراف خودش نمی شد. دختر نگاه می کرد بی آنکه نگاه کرده باشد؛ لبخند مدهوشانه و بی اراده کنار لبش خشک شده بود مثل اینکه به فکر شخص غایبی بوده باشد.»

- ۱- ورود واژه های اروپای در متن □
- ۲- افزایش لغات عربی نسبت به دوره قبل □
- ۳- بهره گیری از لغات و اصطلاحات عامیانه □
- ۴- کاربرد فراوان فعل و جملات کوتاه □

بررسی شعر پس از انقلاب اسلامی

سطح زبانی:

سطح ادبی:

سطح فکری:

- ۱- حضور پررنگ مفاهیم عاشورایی و دفاع مقدس
- ۲- برجستگی روح حماسه و عرفان در شعر
- ۳- روی آوردن به مفاهیم انتزاعی (ذهنی)
- ۴- ترویج فرهنگ دفاع مقدس

- ۱- از رونق افتادن قالب نیمایی و روی آوردن به قالب های سنتی
- ۲- تقلید از سبک عراقی و خراسانی
- ۳- نزدیک شدن به سبک بیدل و صائب
- ۴- توجه کردن به صراحت لهجه و پرهیز از تمثیل و نمادگرایی

- ۱- نزدیک شدن زبان قصاید به سبک خراسانی
- ۲- بهره گیری از واژه های متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت و ایثار
- ۳- باستان گرایی
- ۴- روی آوردن به آشنایی زدایی و ترکیب های جدید

تکلیف: شعر زیر از دوره انقلاب است آن را از نظر سبک شناسی بررسی نمایید (در ۳ سطح)

« آغوش سحر تشنه دیدار شماست
خورشید که در اوج فلک خانه اوست

مهتاب خجل ز نور رخسار شماست؟
همسایه دیوار به دیوار شماست»

علیرضا قزوه

سطح زبانی:

سطح ادبی:

سطح فکری:

بررسی نثر پس از انقلاب اسلامی

سطح زبانی:

- عامیانه شدن زبان داستان ها
- ویژه در زمان جنگ
- ادامه دادن روش ساده نویسی
- رده های قبل
- ورود واژه های برگرفته از
- فرهنگ اسلامی و مرتبط با
- ننگ

سطح ادبی:

- ۱- گرایش به داستان بلند و رمان
- در دو دهه ۵۰ و ۶۰
- ۲- گرایش به داستان کوتاه و
- سبک های جدید در دهه ۷۰
- ۳- روی آوردن به سبک مینی مال
- (داستانک) در دهه ۸۰

سطح فکری:

- ۱- تنوع و گوناگونی موضوعات
- ۲- غلبه اندیشه های سیاسی و
- اجتماعی بر داستان نویسی
- ۳- انعکاس مطلوب چهره دین و
- دینداری در داستان ها
- ۴- کم رنگ شدن اومانیزم

تکلیف: ۳- کدامیک از مفاهیم زیر از جمله موضوعات مهم نثر دوره انقلاب اسلامی نیست؟

□ (ب) دعوت به اخلاقیات

□ (ت) اومانیسم

□ (الف) استقبال از شهادت

□ (پ) مبارزه با بی عدالتی

۴- سبک دوره انقلاب را با توجه به نثر زیر بررسی کنید:

« این تنگ عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی ود. ناشی از خست و خشک دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتع می برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دورافتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت.»

سطح زیانی:

سطح ادبی:

سطح فکری:

تکلیف:

خود ارزیابی درس را حل نمایید.
ومن...التوفیق